

T.C.
YARGITAY
ONUNCU HUKUK DAİRESİ

Esas : 2015/14944
Karar : 2018/333
Tarih : 23.01.2018

Mahkemesi : İş Mahkemesi

Dava, yersiz ödenen aylıkların iadesi istemine ilişkindir.

Mahkemece ilamında belirtilen gerekçelerle, davanın kısmen kabulüne dair, karar verilmiştir.

Hükmün, davacı Kurum avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi ... tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

09.2006 tarihinde boşanma davası açtıktan sonra, yargılama devam ederken, 09.07.2007 tarihinde vefat eden eşi üzerinden, 24.07.2007 tarihli veraset ilamı da başvuru evraklarına eklenmek suretiyle, 21.11.2007 tarihli tahsis talebine istinaden 01.08.2007 tarihinden itibaren 1479 sayılı Yasanın 45'inci maddesi kapsamında ölüm aylığı bağlanan davalı hakkında, vefat eden eşin yakınlarının boşanma davasına devam etmesi ve 13.04.2009 tarihli karar ile davalının kusurlu olduğunun ve bu nedenle vefat eden eşin mirasçısı olamayacağının tespit edildiği, verilen bu kararın ise 13.04.2009 tarihinde Yargıtay'ca onandığı ve en son 12.10.2009 tarihinde de Karar düzeltme isteminin reddedildiğinin tespit edilmesi üzerine davacı kurum tarafından 2010 yılında yapılan işlemle davalı hakkında aylığın iptali ile yapılan tüm ödemelere göre 01.02.2008-31.12.2009 tarihleri arasında kalan dönemde yapılan 12.716,44 TL'nin borç tahakkuk ettirildiği ve 23.11.2012 tarihinde yapılan tebligata rağmen davalının ödeme yapmaması nedeniyle eldeki davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Miras Haklarını düzenleyen 181'inci maddesi "Boşanan eşler, bu sıfatla birbirlerinin yasal mirasçısı olamazlar ve boşanmadan önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla kendilerine sağlanan hakları, aksi tasarruftan anlaşılmadıkça, kaybederler.

Boşanma davası devam ederken, ölen davacının* mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve davalının* kusurunun ispatlanması halinde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır." (*Maddedeki "davacı" ve "davalı" ibareleri Anayasa Mahkemesinin 21.01.2010 - 2010/14 K.ile iptal edilmiştir) hükmünü içermekte olup, madde içeriğinden de anlaşılacağı üzere, boşanma davasının devamı sırasında ölen tarafın mirasçılarında birinin davaya devam ederek, karşı tarafın evlilikte boşanmaya neden olan olaylarda kusurunu ispatlaması halinde, ilk fıkra hükmü gereği boşanan eş gibi miras hakkını kaybedeceği belirtilmektedir.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Yasanın davacı Kurum işleminin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan 96. maddesinde, "Kurumca işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara gelir veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, genel sağlık sigortalılarına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere, fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen bu Kanun kapsamındaki her türlü ödemeler;

a) Kasıtlı veya kusurlu davranışlarından doğmuşsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla on yıllık sürede yapılan ödemeler, bu ödemelerin yapıldığı tarihlerden,

b) Kurumun hatalı işlemlerinden kaynaklanmışsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla beş yıllık sürede yapılan ödemeler toplamı, ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılacak

ödemelerde faizsiz, üç aylık sürenin dolduğu tarihten sonra yapılacak ödemelerde ise bu süre sonundan, itibaren hesaplanacak olan kanunî faizi ile birlikte, ilgililerin Kurumdan alacağı varsa bu alacaklarından mahsup edilir, alacakları yoksa genel hükümlere göre geri alınır.." hükmünü içermektedir.

5510 sayılı Yasanın 96. maddesi ile 506 sayılı Yasada yer almayan yeni bir düzenleme getirilmiş, sebepsiz zenginleşmenin kasıtlı kusurlu davranıştan veya Kurumun hatalı işleminden kaynaklanmasına bağlı olarak istirdadı mümkün ödeme miktarları belirlenmiştir. Kapsam belirlendikten sonra, ilgilinin Kurumdan alacağı yoksa geri alma işleminin genel hükümlere göre yapılacağı öngörülmüştür. 5510 sayılı Yasanın geçici maddelerinde ise, yersiz ödemelerin tahsili konusunda önceki hükümlerin uygulanması gereğini öngören herhangi bir kural yer almamaktadır.

Belirtilen nedenlerle; 5510 sayılı Yasanın 96. maddesi hükmünün, Kurumun yersiz ödemeden kaynaklanan alacakları konusunda süren uyuşmazlıklara uygulanması gerekmektedir.

Mahkemece, davalının aylıklarını 5510 sayılı Yasanın 96'ncı maddesinin "b" bendi kapsamında ödeme yükümlülüğü bulunduğuna dair kabul isabetli ise de, davalı hakkında kusur tespitine dair verilen 03.12.2007 tarihli kararın 13.04.2009 tarihinde onanması ile kesinleştiği dikkate alınarak, bu tarihe göre davalının iade yükümlülüğünün kapsamının belirlenmesi ile oluşan sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken yanılığılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

Kabule göre de, davalı hakkında yapılan tebligata göre, faiz başlangıç tarihinin 24.02.2013 olarak esas alınması yerine 23.02.2010 tarihinin esas alınması usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

Bu maddi ve hukuki olgular göz önünde bulundurulmaksızın, mahkemece yanılığılı değerlendirmeye dayalı olarak yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir

O hâlde; davacı kurum avukatının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle temyiz edilen hükmün BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 23.01.2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.